

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยใ้ค่าเป็นงานเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. เลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร
๒. สร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย
๓. ดำเนินการ
๔. วิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ในการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลจากนักจิตวิทยาคลินิก จึงได้เลือกศึกษาจากนักจิตวิทยาคลินิกทั้งหมดที่มีอยู่ในส่วนราชการทางการแพทย์ ได้แก่ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข และเป็นส่วนราชการที่นักจิตวิทยาปฏิบัติงานอยู่รวมทั้งหมด ๑๖ แห่ง ส่วนราชการระดับกอง ได้แก่

โรงพยาบาลสมเด็จพระยา

โรงพยาบาลศรีษะเกษ

โรงพยาบาลประสาท พญาไท

โรงพยาบาลปัญชากอน

ส่วนราชการที่สังกัดกองสุขภาพจิต แบ่งออกเป็น ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ส่วนกลาง ได้แก่ - ศูนย์สุขภาพจิต

- ศูนย์สุขภาพจิตเคลื่อนที่

- โรงพยาบาลสำโรง

- โรงพยาบาลนิตยภัตเวช

ส่วนภูมิภาค ได้แก่

- โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ สุราษฎร์ธานี

- โรงพยาบาลสวนปรุง เชียงใหม่

- โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ อุบลราชธานี
- โรงพยาบาลจิตเวช นครราชสีมา
- โรงพยาบาลจิตเวช ขอนแก่น
- โรงพยาบาลประสาท สงขลา
- โรงพยาบาลประสาท เชียงใหม่
- ศูนย์สุขภาพจิตชุมชน ชัยนาท

ส่วนราชการทั้งหมดที่กล่าวมานี้ จำแนกประเภทได้ดังนี้

๑. โรงพยาบาลจิตเวช จำนวน ๔ แห่ง
๒. โรงพยาบาลประสาท จำนวน ๓ แห่ง
๓. โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น จำนวน ๑ แห่ง
๔. หน่วยงานสุขภาพจิต จำนวน ๓ แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. แบบสำรวจ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักจิตวิทยา คุฏวดี พื้นการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และอัตราเงินเดือน ข้อมูลเหล่านี้ส่วนหนึ่งสำรวจจากแผนกสารบรรณ แผนกธุรการของส่วนราชการที่ศึกษา และจากชมรมนักจิตวิทยาคลินิก ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งได้จากการสอบถามเพิ่มเติมจากนักจิตวิทยาคลินิกโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลตามต้องการ

๒. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษางานด้านการสำรวจความต้องการบุคคลากรและอัตราค่าจ้างต่าง ๆ เช่น ความต้องการครูและความสามารถในการผลิตครู, การสำรวจการทำงานของบัณฑิต ฯ, ความต้องการนักจิตวิทยาในสถาบันการศึกษา ฯลฯ อีกทั้งได้มีโอกาสศึกษางานของนักจิตวิทยาคลินิกมาก่อน แล้วนำมาพิจารณาาร่วมกันในการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นี้มีทั้งลักษณะที่กำหนดคำถามว่าควรถามอย่างไรให้ผู้สัมภาษณ์ควรจะตอบอย่างไร แล้วจะต้องถามต่อไปอย่างไร

(Structured interview) และลักษณะที่กำหนดเพียงคำถามเอาไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์ตอบอย่างไรก็ได้ตามต้องการ (Unstructured interview)

แบบสัมภาษณ์มี ๒ ชุด คือชุด ก. และชุด ข.

ก. แบบสัมภาษณ์นักจิตวิทยาคลินิก ใช้เป็นแนวทางสัมภาษณ์นักจิตวิทยาคลินิกทุกคน แบบสัมภาษณ์ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ข้อมูลส่วนบุคคล สัมภาษณ์เพิ่มเติมจนเห็นใจจากที่มีอยู่แล้วในแบบสำรวจแบบแผนกวิชาการและชมรมนักจิตวิทยาคลินิก โท้แกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพิ่มเติม การอบรม ฝึกงานและดูงาน

๒. ประเภทของงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน จำแนกรายละเอียดของงาน

๓. ปริมาณของงานตามที่ระบุในข้อ ๒

๔. ความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงาน

ข. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ใช้เป็นแนวทางสัมภาษณ์ผู้อำนวยการส่วนราชการ ดังกล่าวแล้ว แบบสัมภาษณ์ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ข้อมูลส่วนบุคคล

๒. หน้าที่การงานที่มอบหมายให้นักจิตวิทยาปฏิบัติ

๓. งานที่ต้องการให้นักจิตวิทยาปฏิบัติ

๔. ความต้องการนักจิตวิทยาคลินิก

๕. แนวทางความก้าวหน้าและการส่งเสริมนักจิตวิทยา

การดำเนินการวิจัย

๑. ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับนักจิตวิทยาคลินิก รวบรวมข้อมูลจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำเค้าโครงเรื่องที่ศึกษา แล้วเริ่มสร้างแบบสัมภาษณ์

๒. สร้างแบบสัมภาษณ์ แล้วนำไปทดลองใช้สัมภาษณ์นักจิตวิทยาคลินิกกับผู้บริหารงานแผนกจิตเวชเด็ก ในโรงเรียนแพทย์ ๒ แห่งคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และที่มหาวิทยาลัยมหิดล (เฉพาะที่ ร.พ.ศิริราช) จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาปรับปรุง แล้วนำเสนออาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย นำเอาข้อคิดเห็นมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง

๓. รวบรวมข้อมูลจากส่วนราชการที่ศึกษา โดยติดต่อกับแผนกจิตวิทยา แผนกวิชาการของส่วนราชการแต่ละแห่ง สืบหาข้อมูลคือ สถิติจำนวนนักจิตวิทยาในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา จำนวนบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ปัจจุบัน ชื่อ สกุล อายุ คุณวุฒิการศึกษา

ประสบการณ์ในการทำงาน อัตราเงินเดือน ระดับตำแหน่ง

๔. สัมภาษณ์นักจิตวิทยาและผู้บริหารงานสถาบันจิตเวชและสุขภาพจิต ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะส่วนใหญ่เป็นผู้ที่คุ้นเคยหรือรู้จักและมีสัมพันธภาพที่ดีมาก่อน เนื่องจากเป็นผู้ที่ทำงานในวงการสุขภาพจิตด้วยกัน อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้เตรียมการก่อนคือ ขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและก็ได้ใช้หนังสือนี้เป็นประโยชน์ในบางกรณี

การสัมภาษณ์ ดำเนินไปอย่างไม่เป็นพิธีการ (Informal) โดยมีแบบสัมภาษณ์เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล

๕. วิเคราะห์ข้อมูล

๖. เรียบเรียงการวิจัย และเสนอผลการวิจัยในรูปของตารางและแผนภูมิ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักจิตวิทยาคลินิกและผู้บริหารมารวบรวมเข้าด้วยกันแล้ววิเคราะห์ดังนี้

๑. จำแนกข้อมูลจากการสำรวจจำนวนนักจิตวิทยาคลินิก ในเรื่องจำนวน วุฒิ การศึกษา สาขาการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน อัตราเงินเดือน โดยคิดเทียบเป็นร้อยละ

๒. จำแนกจำนวนนักจิตวิทยาคลินิกและผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์ คิดเทียบเป็นร้อยละ

๓. วิเคราะห์งานที่นักจิตวิทยาปฏิบัติ แยกประเภทและรายละเอียดของงาน

๔. วิเคราะห์ความรู้ความสามารถที่ใช้ในการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาให้คะแนนความสำคัญกับวิชาจิตวิทยาที่เปิดสอนในปัจจุบัน ตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ดังนี้คือ

* * * หรือ ๓ คะแนน หมายความว่าสำคัญและจำเป็นมากที่สุดสำหรับการทำงานในตำแหน่งนักจิตวิทยาคลินิก

* * * หรือ ๒ คะแนน หมายความว่าสำคัญและจำเป็นมากสำหรับการทำงานในตำแหน่งนักจิตวิทยาคลินิก

* * * หรือ ๑ คะแนน หมายความว่าสำคัญและจำเป็นสำหรับการทำงานในตำแหน่งนักจิตวิทยาคลินิก

จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ย แล้วเทียบจัดอันดับตามความสำคัญโดยถือเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๐๐ - ๑.๕๕ หมายถึงว่าสำคัญและจำเป็น

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๕๖ - ๒.๕๕ หมายถึงว่าสำคัญและจำเป็นมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๕๖ - ๓.๐๐ หมายถึงว่าสำคัญและจำเป็นมากที่สุด

๕. พิจารณาจำนวนนักจิตวิทยาที่ต้องการตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในโครงการสุขภาพจิต โดยมีเกณฑ์ดังนี้คือ จำนวนนักจิตวิทยาที่ต้องการ จำนวนผู้ป่วย : จำนวนนักจิตวิทยา
๒๕ : ๑^{๓๒}

๖. เปรียบเทียบจำนวนนักจิตวิทยาที่มีอยู่ในปัจจุบันกับจำนวนที่ควรจะมีตามเป้าหมายของโครงการสุขภาพจิต และจำนวนที่คิดว่าจะได้อัตราเพิ่มเติมจาก ก.พ.

๗. วิเคราะห์งานที่ผู้บริหารต้องการให้ทำต่อไป

๘. พิจารณาแนวทางความก้าวหน้าของนักจิตวิทยาคลินิกในทัศนะของผู้บริหารและการสนับสนุนที่ได้ให้นักจิตวิทยาคลินิก

^{๓๒} โครงการสุขภาพจิต ตามแผนพัฒนาสาธารณสุข ระยะที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔ (อัคราเนา)